UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quis eas concedere potest? parag. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Visual Library

CAPUT VIII.

De literis Dimiſſoriis, & Commendatitiis.

§. I.

Quando, & quomodo dantur.

1. STatuitur à Tridentino, *a* ut ſi proprius Epiſcopus ſit æger, ſeu alias impeditus (nam illud, ſi ſit æger ſolùm ponitur à Tridentino exempli gratia ex Barboſa *b*) poſſit dare licentiam, ut ordinandus promoveatur ab alieno Epiſcopo, ſive indeterminatè à quocunque, ſive ab hoc, vel illo determinatè.

a Trid. ſeſſ. 23. de Ref. c. 3. juxta c. 1. de Temp. Ordin. in 6.
b Barb. in l. c. Trid. nu. 2.

2. Hæc licentia dari quidem poteſt oretenus, quia Concilium requirit, dumtaxat conſenſum proprii Epiſcopi, ſed ſolet ad majorem, facilioremque fidem faciendam expediri per literas patentes, quæ vocantur *Dimiſſoriæ*, quia ſubditum dimittunt ad alienum Epiſcopum; appellantur etiam *Reverendæ*, ob reverentiam illi debitam.

3. Præter memoratam licentiam, debet ordinandus habere à proprio Epiſcopo ſuorum morum approbationem, quæ dari conſuevit, interdum in ipſiſmet Dimiſſoriis, interdum ſeparatim. Quando autem ſunt ſeparatæ, vocantur *literæ Commendatitiæ*, vel *Teſtimoniales*, quia in his Epiſcopus ſuum ſubditum commendat alieno, deque ejus probis moribus teſtificatur.

4. Ultramontani, id eſt, qui nati ſunt ultra Montes Alpium, quales ſunt Hiſpani, Luſitani, Galli, Germani, &c. ut item, qui nati ſunt extra Italiam, ſi velint ad quemcumque Ordinem, etiam Minorem, etiam primam Tonſuram intra Italiam promoveri, debent ſub pœna ſuſpenſionis, aliiſque pœnis inflictis à Decreto Urbani *e* Octavi non ſolùm oſtendere Dimiſſorias, ut dictum eſt à ſuis propriis Epiſcopis ſibi conceſſas, ſed eaſdem inſuper recognitas, probatas, & ſubſcriptas à Nunciis, ſeu Collectoribus Apoſtolicis commorantibus in loco, unde ordinandi diſceſſerunt, & deinde item recognitas à Vicario Generali Urbis Romæ.

e Urb. VIII. Secr. 1624 12. Dec. quod per extenſum affert Marchin. de Ord. tr. 1. p. 5. c. 11. nu. 14.

5. Si ſuſtineas Siciliam in favorabilibus venire ſub nomen Italiæ, hoc Decreto Siculus ordinandus non comprehenditur, quia in hac probabili ſententia, quam ego *d* alibi docui, non eſt natus extra Italiam.

6. Denique hanc conſtitutionem non afficere Religioſos, quia nulla fit in illa Regularium mentio, fuiſſe deciſum Florentiæ tenet Marchinus. *e* Quare hos habentes Dimiſſorias à ſuis Prælatis, à quocumque Epiſcopo Italo ordinari poſſe concludit.

d Lib. 5. mei Conſ. c. 7. §. 1. 16. in ed. Rom.
e Marb. l. c. nu. 13.

§. II.

Quis poſſit prædictas literas concedere?

EPISCOPUS, ET SIMILES Eccleſiaſticam Juriſdictionem habentes in ſubditos.

1. DImiſſorias concedit proprius Epiſcopus, ſive originis, ſive Beneficii, ſive Domicilii. Immo etiam Abbas, vel Prior, qui habeant quaſi Epiſcopale, & diſtinctum ab Epiſcopo territorium. Item Vicarius Generalis, ſi ab Epiſcopo ad id habeat ſpeciale mandatum, vel ſi Epiſcopus agat in remotis. Id, quod evenit (ait *f* Sanch.) quando Epiſcopus invenitur extra Provinciam in partibus remotis per duas diætas, licet Barboſa *g* ſentiat tunc Epiſcopum dici in remotis agere, quando eſt ultra Montes (intellige etiam, quando eſt ultra mare) ſufficit enim (ait) quod hujuſmodi remotio ſit inconveniens ordinando. Sed nimis indiſtinctè loquitur Barboſa: dicerem diſtinctius, quando hujuſmodi remotio prudenti hominum exiſtimatione notabiliter eſſet ordinandis incommoda. Putabis enim remotè agere Archiepiſcopum Meſſanenſem, ſi fortè inveniatur Regii in Calabria, breviſſimo freto à Sicilia diſtantis?

f Sanch. in conſ. l. 7. c. 1. du. 21. nu. 42.
g Barb. de poteſ. Ep. p. 2. all. 54. n. 4. Vide p. 2. all. 7. n. 5.

2. Commendatitias, ſive Teſtimoniales literas puto, de jure non poſſe dari, niſi ab Epiſcopo domicilii. Ratio eſt, quia mores, qui in his literis ſunt approbandi, ſolùm illi ſolent eſſe noti, non aliis.

CAPITULUM Sede Vacante.

3. Tridentinum *h* ſic ſtatuit: *Non liceat Capitulis, Sede vacante, infra annum à die vacationis*

h Trid. ſeſſ. 7. c. 10. de Reform.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

tionis Ordinarii, licentiam, aut literas Dimiſſorias, ſeu reverendas, ut vocant, alicui, qui Beneficii Eccleſiaſtici recepti, ſive recipiendi occaſione arctatus non fuerit, concedere, &c.

Nota Primò, poſſe Capitulum, intra dictum annum concedere Dimiſſorias pro prima Tonſura, quia hæc non eſt Ordo. Ita docet Quintanadu. *a* afferens declarationem Cardinalium.

a *Quint. de Ord. ſing.* 4.

4. Nota Secundò, illud (*à die vacationis*) ſignificat enim quamcunque vacationem, ſive ex Epiſcopi morte (quando vocatur, *infra annum luctus*, ſive ex tranſlatione, ſive ex renunciatione, &c.

5. Nota Tertiò, illud (qui arctatus fuerit) eſt enim exceptio, qua conceditur Capitulo, ut poſſit dare Dimiſſorias, etiam intra dictum annum, obligatis ad ſuſcipiendos Ordines.

6. Petes. Si Tonſuratus aliquis, vel quilibet nondum Sacerdos Beneficium ſimplex habeat cum libertate ſatisfaciendi per alium Miſſas ex Beneficio debitas, poterit ne Capitulum Sede Vacante Dimiſſorias huic concedere? *b*

b *Quinta. de Ord. ſing.* 4.

7. Reſpondeo, quamvis iis, qui præſentantur ad Cappellaniam, aut Beneficium, licet tempus ipſos non urgeat, poſsit *c* dictum Capitulum concedere Dimiſſorias ad primam Tõſuram, ut ſic potiri poſſint Beneficio, quia, ut dictum eſt, prima Tonſura non eſt Ordo, tamen ad alios Ordines non poteſt, quando (ut proponitur) Miſſæ, & onera ſatisfacienda ex Beneficio præſtari poſſunt per alium. Ratio eſt, quia hic, commodius quidem præſtaret per ſe, ſed non poteſt dici arctatus à Beneficio recepto, vel recipiendo, nam Beneficium jam recepit, & ſatisfactionem jam præſtare poteſt per alium.

c *Petr. Cõrad. in praxi diſp. li.* 4. *c.* 4. *nu.* 12. & 13.

8. Nota Quartò, illas duas voces (*licentiam, aut literas Dimiſſorias*) idem prorſus ſignificare, ut expendit Sanc. *d* ideſt facultatem ſuſcipiendi Ordines.

d *Sanc. lib.* 7. *conſ. c.* 1. *dub.* 26. *n.* 1.

9. Nota hic iterum (*licentiam, aut literas Dimiſſorias*) has enim ſolùm prohibetur Capitulum tunc dare, nam propterea poteſt concedere licentiam extero Epiſcopo exercendi Pontificalia, & ordinandi, tum exteros, tum ſubditos ipſius Capituli, qui aliunde v. g. à Pontifice habuerunt ſuæ ordinationis licentiam.

10. Rurſus, propter eamdem rationem, poteſt Capitulum intra prædictum annum concedere literas Commendatitias, ſeu Teſtimoniales, quia hæ literæ non continent licentiã ſuſcipiendi Ordines. Id certè eſt maximè advertendum; ſæpè enim occurrit, ut quis in prædicto anno Vacationis impetret Breve Apoſtolicum, per quod promoveri poſſit, ſive à viciniore, ſive à quocumque Epiſcopo Catholico; & tunc, non obſtante ejuſmodi Brevi, debebit ordinandus petere, & obtinere à dicto Capitulo teſtimonium ſuæ vitæ, quod certè tunc dare poteſt Capitulum, quia id nõ eſt concedere, ut dixi, licentiam ſuſcipiendi Ordines, (hanc enim prædictus ordinandus habet per dictum Breve à Papa) ſed ſolùm eſt, teſtari de moribus. Et quidem Papa ſolet in eodem Brevi ordinandum admonere, ut has literas teſtimoniales omnino obtineat à Capitulo in ea, vel ſimili clauſula (*cum licentia tui Ordinarii*) quæ, quamvis dicat (*licentia*) tamen intelligitur ſolùm de literis commendatitiis, ſeu Teſtimonialibus, quia licentiam Ordinum jam ipſe Pontifex, ut dictum eſt, concedit. Ita Barboſa, *e* aliique plures.

e *Barb. de poteſt. Ep. all.* 7. *n.* 14 & 15. *Merolla t.* 3. *d.* 7. *ca.* 7. *dub.* 6. *Gau. in praxi Epiſ. V. Capit. Sed. vacan. n.* 30. *Diana p.* 8. *tr.* 4. *reſ.* 42. *March. de Ord. tr.* 1. *p.* 6. *c.* 3. *n.* 17.

11. Nota Quintò, illud [*infra annum*] poterit ergo Capitulum, ſeu Vicarius ejus Generalis [ſed ex ſpeciali *f* mandato, non verò ex ipſa ratione Vicariatus, ut diximus num. 1. de Vicario Epiſcopi] Dimiſſorias, ſeu Commendatitias pro ſuis ſubditis concedere poſt dictum annum.

12. Atque hæc pro Sæcularibus. Quid de Regularibus commorantibus in Diœceſi?

Reſpondeo. Regulares non indigent Dimiſſoriis, quas concedere ipſis debeat Epiſcopus, vel Capitulum Sede Vacante, in cujus Diœceſi ipſi Regulares commorantur. Nam ſatis eſt, ſi ipſi habeant Dimiſſorias à ſuis Prælatis Regularibus eo modo, quem mox dicam. Quare infra dictum annum Sedis Vacantis, ſi hi habeant dictas Dimiſſorias à Prælatis ſuis, poterunt ordinari, etiam in eadem Diœceſi, in qua Sedes vacat ab aliquo Epiſcopo, qui fortè ex licentia Capituli ibi Pontificalia exerceat, & multò magis ab aliis Epiſcopis, quando in ſuis Diœceſibus ordinationem celebrant. Ita fusè probat, & efficaciter Quintanaduennas. *g*

f *Barb. de poteſt. Ep. p.* 3. *all* 54.

g *Quinta. de Ord. ſing.* 8. *Pytr. Cõrad. in praxi diſp. l.* 4. *c.* 6. *n.* 16.

PRÆLATI REGULARIUM exemptorum.

13. Hos poſſe concedere Dimiſſorias ſuis ſub-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſubditis, immò, & Novitiis (ſed his cum Patrimonio, vel Beneficio, ut ſupra dixi, & non ad titulum Paupertatis) quia participant omnia Religioſorum privilegia, dubium ne ſit, ut habes de Religioſis apud Quitanadu, *a* & de Novitiis apud Marchinum, aliosque, quos vide propter varios caſus, quos ipſi diſcutiunt.

14. Hic adverte, extare Decretum Clementis *b* Octavi, quo vult has Dimiſſorias Regularium debere dari cum duabus conditionibus ſub pœna privationis officiorum, & vocis activæ, & paſſivæ Prælati eas non obſervantis. Prima, ut hæ Dimiſſoriæ non dirigantur, niſi ad Epiſcopum illius Diœceſis, ubi habitat Religioſus ordinandus, niſi forte is Epiſcopus abſuerit, vel ordines non celebraverit. Secunda, ut in Dimiſſoriis hoc ipſum exprimatur.

15. Verùm hoc Decretum, ait Caſtropalaus *c* non videri uſu receptum, quia illud Prælati Regulares obſervare non ſolent.

16. Licentiam ſuſcipiendi Ordines, ſeu Dimiſſoriatum conceſſionem nō poſſe à noſtris Societatis Ieſu Superioribus localibus dari, ſed à Provinciali, vult Pater Noſter Generalis. *d* An ampliorem poteſtatem habeant Superiores locales aliarum Religionum, eorum praxis, & ordinationes conſulantur.

§. III.

De Duratione prædictarum literarum.

1. HÆ Dimiſſoriæ, ſeu licentiæ abſolutè à quocumque legitimè conceſſæ non ceſſant, lapſu temporis, nam, ſi tempus fuit limitatum *e* ceſſabunt ſanè, eo finito tempore. Poterunt ergo dictæ abſolutæ literæ habere effectum poſt amotionem ab officio, vel mortem concedentis, quia ſunt gratiæ factæ; niſi tamen, ut ſemper ſupponendum eſt, à ſucceſſore non *f* revocentur. Omnes enim licentiæ à quocumque ſucceſſore, æqualem poteſtatem habente, revocari poſſunt.

2. Idem dic, ſi datæ fuerint à Capitulo Sede vacante: eodem enim modò durabunt, etjam poſt Sedem plenam, niſi à novo Epiſcopo revocentur.

3. Verùm commendandi ſunt ii Epiſcopi, qui imitantur Sanctum Carolum Borromæum *g* in edictis de Sacra Ordinatione præcipientem, ne Dimiſſoriæ ſint vetuſtiores duobus, vel tribus menſibus à die ultimæ ordinationis computandis, niſi ob abſentiam Superioris; commendandi, inquam, ſunt, quia in decurſu notabili temporis facile mutari ordinandi mores poſſunt; & ex Agno Lupus evadere promovendus.

a *Quintan. de Ord. ſing. 8. Sanc. in ſumma l. 6. c. 10. à n. 18. Dian. p. 5. tr. 10. reſ. 43. March. tr. 1. de Ord. p. 6. c. 4. n. 6.*
b *Quod per extenſum eum alia declarat. Card. affert. Pytr. Conr. de diſp. l. 4. c. 6. n. 17.*
c *Caſtrop. de Ordin. diſp. unic. p. 15. nu. 8. fine.*
d *In Compend. Privil. Soc. Ieſu V. Ordines.*
e *Camp. in ſuo Diverſorio Rubr. 9. c. 7. n. 5. dicens ita fuiſſe deciſũ. Barboſ. in Trid. ſeſſ. 7. c. 11. de Reform. nu. 3. clar. de poteſt. Ep. p. 2. alleg. 7. nu. 23. Sanc. l. 8. mtr. d. 28. nu. 83. Merolla T. 3. d. 7. c. 7. d. 6. 3. 88.*
f *Sanc. l. 7 conſil. c. 1. dub. 10. 2. 18.*
g *Ut refert Pyer. Conrad. l. c. nu. 11.*

CAPUT IX.

De Examine ordinandorum.

1. DE doctrina, quæ eſt exploranda in ordinandis dicam *h* infra, nunc ſolùm agendum eſt de jure, quod Epiſcopi in iis examinandis habent.

2. Tridentinum jubet, examen debere præcedere ordinationem, debet, autem fieri à proprio *i* Epiſcopo, etiam, quoad Religioſos *k* ordinandos.

Poſſunt tamen Epiſcopi ſe remittere examini Superiorum, ſi non appareat clara ordinandi ignorantia. Poſſunt etiam committere aliis, quos ipſe Epiſcopus deſignabit, & poſſunt etiam in ipſis literis Dimiſſoriis illos deſignare, & maximè poſſunt hoc examẽ committere ipſi Epiſcopo, ad quem ſubditũ ſuum dimittunt, ut Sacra Congregatio teſte Barboſa, *l* declaravit. Si Summus Pontifex alicui Religioni, poſt hoc Tridentini Decretum, conceſſit, ut ejus Religioſi abſque examine promoverentur, examinari certè ab Epiſcopis non debent.

3. Quando quis à ſuo Epiſcopo examinatus, & approbatus mittitur ad alium Epiſcopum, adhuc jus integrum eſt huic Epiſcopo iterum illum examinandi, quia poteſt velle cognoſcere, cuinam Ordines conferat: non tamen habet obligationẽ examinandi (quicquid dicat ibidem Barboſa) quia Tridentinum dicens, neminem eſſe ab alieno ordinandum, niſi prævio examine, non tollit examen poſſe fieri per alium, at certè hic alienus Epiſcopus, dum approbat examen alterius Epiſcopi, per illum Epiſcopum, tanquam per ſuum examinatorem, ipſe examinaſſe, cenſetur. Excipe, ut modò dixi, niſi clara appareat imperitia promovendi.

h *Lib. de irregul. c. 12. §. 1. & 2.*
i *Trid. ſeſſ. 14. c. 3. de Reform.*
k *Trid. ſeſſ. 23. c. 12. de Reform.*
l *Barb. de poteſt. Ep. p. 2. alleg. 7. nu. 22.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN